

TRABAJO DE FINAL DE GRADO EN TRADUCCIÓN E INTERPRETACIÓN

TREBALL DE FI DE GRAU EN TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

Departament de Traducció i Comunicació

TÍTULO / TÍTOL

Aproximació als temes d'Eminem i proposta de traducció

Autor/a: Paula López Tormo

Tutor/a: Pilar Ezpeleta Piorno

Fecha de lectura/ Data de lectura: 12 de juny de 2019

Resumen/ Resum:

Aquest projecte té com a objectiu dur a terme una anàlisi i traducció de les cançons amb rima del raper estatunidenc Eminem per tal de trobar estratègies traductològiques a l'hora d'enfrontar-se al repte que suposa aquest tipus de traducció. En primer lloc, es realitza una justificació i motivació del projecte, a la qual segueix una contextualització del cantant, la vida del qual cal comprendre per tal de dur a terme una anàlisi i una traducció fidels. A continuació, s'han escollit tres de les seues cançons, la combinació lingüística de les quals és anglés-català. De cadascuna de les tres cançons es du a terme una contextualització, una anàlisi i una proposta de traducció en la qual s'intenta conservar el sentit i les rimes del text original, sempre que siga possible. Finalment es proporcionen unes conclusions i una anàlisi dels resultats.

Palabras clave/ Paraules clau: (5)

Rima, traducció, anglés, català, Eminem

Contingut

1. Introducció	4
a) Justificació i motivació	4
b) Contextualització de l'objecte d'estudi	4
2. Metodologia	6
a) Fases	6
b) Procediment	6
3. Desenvolupament del treball	7
4. Conclusions	29
a) Reflexions sobre els resultats	29
b) Relació del treball amb els coneixements adquirits en la carrera	30
c) Interessos futurs	31
5. Bibliografia	31
6. Annexos	32

1. Introducció

a) Justificació i motivació

Aquest projecte té com a finalitat fer una anàlisi de les cançons amb rima de l'anglès al català i proposar-ne una traducció en la qual es conserve, sempre que siga possible, la rima i el sentit del text original. Les cançons elegides pertanyen al cantant de rap Eminem, del qual se'n fa una contextualització per poder desxifrar el significat de les seues lletres, i així oferir-ne una traducció el més fidel possible.

Pel que fa a la justificació, he escollit el tractament de la rima en cançons perquè m'interessen la traducció literària i l'escriptura creativa, de manera que vaig considerar que proposar una traducció per a algunes de les cançons d'Eminem era un projecte que requeria grans dosis de creativitat. A més, és útil esbrinar quines són les tècniques de traducció més adequades per a traduir aquest tipus de textos, i així facilitar la tasca del traductor literari en el món laboral. Pel que fa a l'elecció d'Eminem com a objecte de l'estudi, es deu al fet que sempre m'ha semblat un personatge interessant i molt polèmic. És un cantant l'obra musical del qual està majoritàriament basada en els esdeveniments ocorreguts en la seua vida, entre els quals hi ha la seua dura infància i joventut en un context de crispació racial, la difícil relació amb sa mare i l'amor per la seua filla. Aquests tres fets són clau per a entendre la seua obra musical, però també ho són altres esdeveniments que es comentaran més endavant.

b) Contextualització de l'objecte d'estudi

Eminem, nom artístic del cantant Marshall Mathers, va nàixer als Estats Units l'any 1972. Tot i que la situació econòmica de precarietat va obligar la seua família (constituïda per sa mare, l'artista i el seu germà) a mudar-se contínuament a altres territoris del país, finalment es va assentar a Detroit, una ciutat la importància industrial de la qual havia desaparegut per complet. Aquesta ciutat, tal i com la va conèixer Marshall, era un territori de grans desigualtats socials i racials. El cantant va passar la major part de la seua adolescència en un context en el qual la població afroamericana creixia exponencialment i la segregació racial seguia vigent, la qual cosa provocava enfrontaments constants. Tot i que per a ell mai va suposar un problema conviure amb gent de diferent color de pell, el fet que la seua família fora una de les poques de pell blanca en una zona majoritàriament afroamericana li va causar greus problemes que deixarien petja en la seua vida i obra musical.

Ara bé, si ja el context social i econòmic en què va viure no eren els millors, la seua família no li proporcionava més benestar: son pare el va abandonar quan ell era molt menut i sa mare tenia problemes amb les drogues i greus dificultats econòmiques. Marshall només va establir una bona relació amb el seu germà menut, Nathan, i amb el seu oncle, Ronnie, que tenia la mateixa edat que l'artista.

Créixer en un context d'aquest tipus li va deixar seqüeles de per vida, tant físiques com emocionals. Aquestes últimes, de fet, li van provocar uns sentiments de ràbia, desesperació i frustració que van ser la font d'inspiració per a la seua obra musical. Anys més tard, la inestabilitat i la violència seguirien perseguint la seua vida, ja que els conflictes van perdurar al llarg de tota la seua adolescència. Sa mare va ser una de les principals fonts d'inestabilitat, ja que els seus problemes econòmics i la seua drogodependència van afectar el caràcter del cantant i la manera de tractar-lo. A açò cal sumar-li la mort del germà de la mare, Ronnie, amb qui el jove Marshall havia establert una bonica amistat.

Més tard va entrar en joc Kim, una xica que es convertiria en la primera parella de l'artista, i amb la qual tindria una relació contínua d'amor i odi. A més, Kim va esdevenir la mare de la seua primera filla, Hailie, la qual apareix també a les cançons. Mentre que Kim i la mare de Marshall apareixen a les seues cançons com a la font de la seua frustració i infelicitat, Hailie i les seues altres dues filles adoptives apareixen angelitzades, i semblen ser les úniques persones per les quals el cantant té estima.

La seua trajectòria musical també va ser difícil. El gènere musical pel qual es va interessar (el rap) era un tipus de música interpretada únicament per afroamericans, i el seu color de pell li va dificultar l'acceptació en aquest món musical. Malgrat això, el públic afroamericà va canviar d'actitud cap a ell en veure el seu gran talent i, finalment, la seua sort va començar a canviar. Les seues cançons van esdevenir increïblement populars tant als Estats Units com al Regne Unit, la qual cosa va provocar que la situació de pobresa de Marshall prompte canviara radicalment, i d'açò se'n van aprofitar els seus familiars, els quals van intentar traure part de la riquesa d'Eminem a base de demandes judicials, fets que també queden plasmats en la seua obra musical.

Si bé l'entorn social en el qual es va criar Eminem va ser responsable de la seua infelicitat, el gir tan gran que va experimentar la seua vida després d'arribar-li la fama no va millorar la situació. La infelicitat ara no li venia causada per la situació de misèria, el

tracte que li oferien sa mare i els veïns afroamericans del barri, sinó per l'excés de diners i fama. Prompte es va abocar a les drogues i a l'alcohol, la qual cosa li va passar factura quan va tenir conflictes que li costarien més demandes judicials i molts més titulars. Uns anys més tard, va recuperar el control de la seua vida i va abandonar la producció musical durant una temporada per a gravar la pel·lícula *8 Mile*, en la qual ell és el protagonista. Aquesta pel·lícula té molts aspectes similars als quals ell va viure i reflecteix el context en el qual es va criar. Transcorregut aquest període, Eminem ha seguit gravant discs fins l'actualitat mentre cuida de les seues tres filles i el seu germà.

2. Metodologia

a) Fases

En primer lloc, he seleccionat tres de les cançons d'Eminem composades en diferents anys (*Stan*, *Sing for the moment* i *Mockingbird*). Una vegada escollides, he dut a terme una contextualització de cadascuna de les cançons, seguida d'una anàlisi de la rima, jocs de paraules i altres aspectes que cal comentar. A més, la proposta de traducció va acompanyada d'una explicació del procediment realitzat per a poder traduir les unitats complicades (rimes i al·literacions, entre altres).

Tot i que cadascuna de les cançons analitzades i traduïdes té unes particularitats que la diferencien de la resta, les fases de la traducció han sigut les següents: traducció de totes les unitats lèxiques del text original, sense tenir en compte la mètrica ni musicalitat; a continuació, s'ha dut a terme un procés de «buidatge» en el qual s'han eliminat aquelles paraules amb menys càrrega lèxica (algunes preposicions, adverbis i interjeccions) i, si no ha sigut prou per a complir el patró sil·làbic seleccionat, s'han eliminat també altres detalls (en alguns casos, informació evident o repetitiva). Una vegada fet açò, s'han buscat paraules que rimen i conserven el sentit del text original. Per últim, s'ha dut a terme una revisió al sentit de tot el text en conjunt per veure que es conservava el significat general i la musicalitat inicial.

b) Procediment

En primer lloc, he seleccionat tres de les cançons d'Eminem composades en anys diferents. Els criteris per a la selecció d'aquestes tres cançons han sigut: (a) la quantitat de rimes en les cançons, (b) el reflex d'esdeveniments viscuts per l'artista en la cançó; (c)

l'adequació al públic general; i (d) l'originalitat. Les cançons escollides han sigut *Stan*, *Sing for the moment* i *Mockingbird*.

Una vegada escollides les cançons, he dut a terme una contextualització d'aquestes per tal de situar en quin moment de la vida del cantant són compostades i, per tant, saber quins factors i quines experiències temporals influeixen eixes cançons per tal d'entendre les referències externes que hi apareixen. Per tal de contextualitzar les cançons he utilitzat la informació de la biografia del cantant que apareix citada en la bibliografia. A continuació, he dut a terme una anàlisi de cadascuna de les cançons, en la qual he estudiat la rima, la quantitat de síl·labes en cada vers, els jocs de paraules, els referents culturals, les marques de dialectes i els referents a esdeveniments personals.

Tot i que l'anàlisi apareix després de la proposta de traducció en aquest projecte, el seu ordre de realització ha sigut a la inversa: primer s'han analitzat les cançons i després s'ha proposat una traducció al català per a cadascuna d'aquestes. En la proposta de traducció s'han tingut en compte els aspectes analitzats, a més de les tècniques de traducció esmentades al projecte i l'ús de recursos per a crear rimes en la llengua d'arribada. També s'han emprat altres recursos com ara diccionaris monolingües i corpus en línia.

3. Desenvolupament del treball

3.1. Consideracions generals

Des del meu punt de vista, les cançons són poesia, per la qual cosa se les ha tractat d'aquesta manera. Aleshores, cal tenir en compte en la traducció d'aquestes cançons que la traducció no podrà conservar mai totes les qualitats del text original, tal i com comenta Ovidiu Matiu: «great poetry cannot survive the process of translation, namely it cannot preserve *all* its initial qualities after having been translated» (Matiu, 2008). No obstant això, en les propostes de traducció dutes a terme en aquest projecte s'ha intentat conservar tant el sentit com la rima i altres particularitats dels textos originals. Així doncs, si prenem com a referència la classificació de mètodes de traducció de poesia, descrita per André Lefevere (Bassnett, 1994), el mètode escollit en aquest projecte és el de la traducció rimada, en la qual s'intenta preservar la mètrica de l'original i també la rima.

En les tres cançons analitzades s'observen combinacions de versos de rima consonant i rima assonant amb alguns versos lliures. No se segueixen uns patrons estrictes, sinó que es varia de tipus de rima i es juga amb la musicalitat de les paraules en diverses ocasions. Pel que fa a la mètrica, ocorre un fenomen semblant: es produeixen variacions contínuament, tot i que predominen els versos d'entre deu i quinze síl·labes.

Quant a la variant dialectal, a les tres cançons s'observen diverses marques lèxiques que ens permeten classificar els textos com a pertanyents a l'anglès estatunidenc. La variant dialectal per la qual s'ha optat en la traducció ha sigut el català occidental amb marques d'informalitat (com ara l'ús dels determinants demostratius reduïts i el verb «vore», recollit al *Diccionari normatiu valencià*). El registre de les tres cançons és col·loquial, tot i que el to amb què es parla a les cançons varia molt: en la primera i en la segona cançó hi ha una gran quantitat de paraules malsonants i ofensives, mentre que en l'última, adreçada a una xiqueta menuda, només s'observa una sola paraula malsonant.

Finalment, cal especificar que s'ha optat per l'ajust als patrons sil·làbics dels textos originals. Com que açò és realment complicat donada la naturalesa de les llengües romàniques, que sempre tendeixen a explicitar més informació que les llengües anglogermàniques, l'ajust sil·làbic és similar al del text original, però rarament coincideix exactament amb la quantitat de síl·labes dels versos del text original.

a) Stan

I. Contextualització

La cançó *Stan* va ser un dels grans èxits d'Eminem. Forma part del disc «The Marshall Mathers», llançat l'any 1999, en un moment en el qual el cantant ja era famós a tot el país i la seua situació econòmica havia passat de la precarietat a l'abundància. Es tracta d'una peça constituïda per tres cartes que un fan del cantant, anomenat Stan, envia al seu ídol. Tot i que la història que conta la cançó és fictícia, Marshall va declarar en una entrevista que en ocasions rebia cartes d'admiradors tan obsessionats amb ell que arribaven a ferir-se a si mateixos, tal i com es comenta en la cançó.

Aquesta cançó és una peça musical de més de sis minuts esgarrifosos durant els quals Stan, un admirador obsessionat amb el cantant, escriu cartes al seu ídol. La cançó comença amb la veu femenina de la cantant anglesa Dido, qui interpreta el paper de parella d'Stan. El fragment que canta està extret de la cançó *Thank you* (1998) i

constitueix la tornada de la cançó. En aquest fragment, Dido es mostra pessimista, però quan recorda que té a la seua parella, la vida ja no li pareix tan dolenta. A continuació, apareix Stan escrivint la primera carta de la cançó al seu ídol. Malgrat ser la primera carta de la cançó, Stan ja li havia escrit al seu ídol amb anterioritat, sense haver rebut cap tipus de resposta. No obstant això, el to d'Stan en l'escriptura d'aquesta carta és tranquil i amable. En acabar la primera carta, escoltem altra vegada la fina veu de la tornada de Dido i, després, Stan li escriu una segona carta a Eminem. Ara, les paraules d'Stan són més agressives i cada vegada està més furiós perquè el seu ídol no li contesta. A més, revela més fets que mostren com de gran és la seua obsessió pel cantant: li confessa que sempre parla d'ell a la seua novia, que porta un tatuatge amb el seu nom i que li agrada tallar-se per veure com flueix la sang. La segona carta acaba i torna a intervenir Dido i, a continuació, Stan apareix de nou, aquesta vegada gravant-li una cinta al seu ídol, en la qual li parla amb un to realment furiós i el culpa per l'homicidi de la seua novia embarassada i el seu propi suïcidi. La cançó acaba amb el torn d'Eminem, qui escriu una carta al seu admirador, en la qual es disculpa per no haver pogut escriure-li abans i li envia un autògraf. Quan Eminem es troba escrivint-li que no vol que Stan acabe com el xic que va aparèixer a les notícies fa unes setmanes (que va cometre l'homicidi de la seua parella embarassada i es va suïcidar), Eminem recorda el nom del xic i s'adona que és Stan.

II. Anàlisi

En aquesta cançó, el primer aspecte que cal tenir en compte en la traducció és el to: l'emissor comença expressant-se amb tranquil·litat i assertivitat, però aquest to va pujant en agressivitat i intensitat a mesura que avança la cançó. Aquest fet contrasta amb la veu suau de la cantant i les seues paraules esperançadores, que es troben al final de cadascuna de les cartes que escriu Stan. La traducció, doncs, ha de reflectir eixe canvi progressiu de l'assertivitat a l'agressivitat. Malgrat que quan escoltem la cançó podem notar aquest canvi també en la intensitat de veu que empra l'emissor, en la traducció només podem fer servir el llenguatge per a marcar l'augment progressiu de l'agressivitat.

En aquesta cançó s'observen versos superiors a les deu síl·labes en la major part de les estrofes. Pel que fa a la rima, trobem versos amb rima assonant i altres amb rima consonant. La posició de les paraules rimades també canvia al llarg de la cançó: mentre que en alguns versos es troben al final del vers, també és habitual trobar paraules que rimen en un mateix vers.

Pel que fa als recursos estilístics que fa servir l'artista en la cançó, hi ha diversos paral·lelismes, és a dir, es produeix la repetició d'una mateixa estructura sintàctica («I loved you, Slim, we coulda been together, think about it, you ruined it now, I hope you can't sleep and you dream about it, and when you dream I hope you can't sleep and you scream about it»). També trobem al·literacions, és a dir, la repetició d'un mateix so («there probably was a problem at the post office»).

Les cançons d'Eminem solen tenir trets d'intertextualitat, i aquesta cançó no és una excepció: la tornada de Dido, de la cançó *Thank You*, que contrasta amb l'agressivitat de l'emissor i, a més, contribueix a humanitzar la cançó. També se cita la cançó «In the air of the night» de Phil Collins quan Stan està a punt de cometre la tragèdia final. Altre aspecte que cal destacar és la manera d'adreçar-se d'Stan al seu ídol: l'anomena «Slim», un dels dos noms artístics que té el cantant. La diferència entre Eminem i Slim és que el segon fa referència al seu «jo» dolent.

Pel que fa a l'estil d'escriptura, l'objectiu de la cançó per a crear un clima pertorbador és passar d'un to assertiu (en la primera carta, Stan es mostra tranquil i pacífic) a un to agressiu, i un dels mecanismes per a aconseguir-ho és mitjançant l'augment de les paraules malsonants que denoten eixa fúria, a més de la repetició i agravació d'estructures com ara «I ain't mad, I just think it's fucked up you don't answer fans» (segona carta), que en la tercera carta es repeteix pujant el to («I ain't that mad though, I just don't like being lied to»). Es veu, doncs, com en la primera carta el to amb el qual s'adreça Stan al seu ídol és assertiu, fins i tot excusa el seu ídol de no haver-li contestat («I sent two letters back in autumn, you must not have got them, there probably was a problem at the post office or something»). En aquesta primera carta hi ha marques dèbils de la seua obsessió per Eminem que poden classificar-se dins d'un comportament normal, però a mesura que avança la cançó hi ha evidències que denoten un comportament fora de la normalitat: en la segona carta es diu «I even got a tatoo of your name across the chest», «sometimes I even cut myself to see how much it bleeds» i el final «PS. We should be together too». La ràbia i frustració que envaeixen a Stan a mesura que avança la cançó acaben provocant la tragèdia final, de la qual Stan culpa a Eminem per no haver-li escrit cap carta: «that's kinda how this is, you coulda rescued me from drowning, now it's too late».

III. Proposta de traducció

Stan

**El té se m'ha gelat, per què no he dormit gens?
Per la finestra, claredat no en veig gens
Si en vera seria obscuritat, però el teu retrat a la paret
Em recorda que no és per a tant, no és cap secret**

Benvolgut Slim, seguisc sense notícies teues
Et vaig escriure el meu número de telèfon al final
De les dues cartes que et vaig enviar, segurament no t'han arribat
Potser ha passat alguna cosa i s'han extraviat
Potser no s'entenia l'adreça de la carta
Però deixem-ho estar, com va tot? Com està la teua filla?
La meua novia està embarassada, prompte pare seré
I si és xiqueta, saps quin nom li posaré?
Li diré Bonnie
Sent el que li ha passat al teu oncle Ronnie
Jo, del suïcidi d'un amic vaig ser testimoni
Sé que potser ho sents cada dia, però soc el teu millor fan
Fins i tot tinc la teua música clandestina amb Skam
En una habitació els teus pòsters seguisc penjant
També va molar molt la música que amb Rawkus vas fer
Si t'arriba la carta, paio, fes-m'ho saber
I així parlem
Sincerament, el teu millor fan
Soc Stan

TORNADA

Estimat Slim, espere que m'escrigues, seguisc sense notícies
No m'he enfadat, però ni tant sols m'has escrit tres bajaneries
Potser no volies parlar amb mi fora del concert
Però tampoc vas tenir un detall amb Matthew, no és cert?

És el meu germà menut, només té sis anys
Et vam esperar gelats com a polls
Durant quatre hores i va ser prou
Això no mola gens, paio; eres el seu puto heroi
I tot això quan va vindre a propòsit des d'Alcoi
No m'enfada, però no m'agraden mentiders ni bocamolls
Recordes quan ens vam conèixer a Denver?
Vas dir que em contestaries si t'escrivia
I abans com tu també vivia
I tampoc vaig conèixer el meu pare
Solia pegar i enganyar ma mare
Em sent identificat en les teues cançons
Quan tinc un mal dia, m'alegren igual que els bombons
Com que no tinc res més, eixa merda m'ajuda quan estic malmés
El teu nom duc al pit però estic fet un embolic
També em talle només per vore com sagne
És com adrenalina, el dolor em dona color
Veus? Tot el que dius és real, com que ho dius tu ho respecte
La meua novia està gelosa perquè et tinc massa afecte
Però ella no sap com eres, Slim, ningú ho sap
Ella no sap pel que hem passat gent com nosaltres
M'has de cridar; de tots els que tens, perdràs el teu millor fan
Molt sincerament, Stan
PD. I a més, hauríem d'estar junts

TORNADA

Estimat Senyor «soc massa guay per a cridar els meus fans»
Et vaig enviar altres cartes abans
Ja fa mesos i seguisc sense notícies. No les meresc?
Sé que t'han arribat les últimes cartes
Vaig escriure-hi perfectament les adreces
I ara és una cinta el que t'envie, escolta-la
Estic ara conduint, vaig a dos cents per l'autovia

Ei, Slim, m'he begut un litre de vodka, creus que puc conduir?

Coneixes la cançó de Phil Collins *In the Air of Night*?

Va sobre un paio que podria haver salvat un altre paio ofegat

Però no ho va fer, Phil ho va vore tot, després se'l va trobar

Açò és paregut: no vull morir ofegat

Però prompte haurà acabat. Vaig drogat, i estic endormiscat

L'única cosa que volia era una mísera carta

No et demanava cap pancarta

T'estimava, Slim, podríem haver estat junts, pensa en açò

Ho has arruïnat, espere que no dormes, que somies en açò

I que quan somies espere que no dormes i que crides per açò

Que la consciència et menge i que no pugues respirar sense mi

Veus, Slim; calla, meuca! Eres pitjor que un faldiller!

Ei, Slim, és la meua novia xisclant al maleter

Però no li he tallat el coll, només l'he lligada

Veus? No soc com tu

Que s'asfixie és més oportú

I morirà, què dius tu?

Bé, me n'he d'anar, al pont estic a punt d'arribar

Merda! I açò? Com se suposa que ho he d'enviar?

TORNADA

Benvolgut Stan, disculpa, he estat embolicat

Dius que tindràs un bebé, això quan serà?

M'afalaga que, per a la teua filla, eixe nom hages pensat

L'autògraf, al teu germà li'l pots donar

Açò li vull regalar

Sent no haver-te vist al concert, sembla que no em vaig adonar

No ho vaig fer a propòsit, no et volia humiliar

Però què és això que t'agrada tallar-te i vore't sagnar?

Això és fer el pallaso! Vinga! Tan boig estàs?

Tens alguns problemes, Stan, crec que et cal teràpia

Perquè no faces cap barbaritat quan estigues ple de ràbia

I què vol dir això d'estar junts els dos?
Eixes coses has de fer-les amb el teu gos
Tu i la teua novia vos necessiteu, estic segur
Cal que la tractes millor, el món no és tan obscur
Espere que no sigues immadur
Espere que la carta arribe a temps
I que t'entretengues amb altres passatemp
Si et relaxes un poc; Stan, és bo saber que t'inspire
Però, deixa que respire! Vull que entengues
Que paciència cal que tingues
Només vull evitar que faces alguna barbaritat
Com la que vaig vore en les notícies fa poc, no tenia trellat
Un paio conduïa borrarxo i al pont va tirar el cotxe
La novia la tenia al maleter, eixe llop ferotge
No van dir per a qui era la cinta trobada *in situ*
A veure si ho recorde, el seu nom era... Stan, ets tu
Merda!

IV. Tècniques i desenvolupament

En primer lloc, cal esmentar que s'ha intentat conservar l'efecte de pertorbació que hi ha present a l'original. Així doncs, s'ha intentat reproduir el to canviant de la cançó: l'assertivitat i la tranquil·litat present a la primera carta; la frustració de la segona carta i la desesperació i ràbia de la gravació que apareix al final. Per aquest motiu, s'ha respectat l'ús de paraules malsonants, ja que evidencien l'augment de la fúria de l'emissor.

Com que la intenció de la traducció és fer una aproximació tant al sentit del text com al format (quantitat de síl·labes als versos, tipus de rima, paral·lelismes, etc.), s'ha optat per utilitzar majoritàriament tècniques de traducció com ara l'omissió, la modulació i la compensació. A més, moltes vegades s'ha preferit optar per conservar la musicalitat del text original en lloc de conservar el sentit quan no ha sigut possible mantenir els dos. Això implica forts canvis respecte al text original, encara que s'ha intentat no trencar la coherència en cap moment. Aquesta opció s'ha escollit, entre d'altres, en la tornada, que al text original desprèn musicalitat amb la repetició de sons similars:

My tea's gone cold I'm wondering why I got out of bed at all
The morning rain clouds up my window and I can't see at all
And even if I could it'd all be gray, but your picture on my wall
It reminds me, that it's not so bad, it's not so bad

La proposta de traducció de la qual és la següent:

El té se m'ha gelat, per què no he dormit gens?
Per la finestra, claredat no en veig gens
Si vera seria obscuritat, però el teu retrat a la paret
Em recorda que no és per a tant, no és cap secret

També cal recordar que la tècnica de compensació ha sigut de gran ajuda, ja que s'ha donat musicalitat en la traducció a versos que en l'original no en tenien, la qual cosa ha permès compensar els casos en els quals no ha sigut possible traduir amb rima. En altres casos també s'ha optat per l'amplificació, normalment per aconseguir una rima (és el cas de «no és cap secret», de la part final de la tornada, que s'ha afegit per fer rimar la paraula amb la del vers anterior, «paret»).

Pel que fa al tipus de rima utilitzat en la traducció, s'ha combinat tant la rima assonant com la consonant, segons les possibilitats, igual que s'ha fet al text original:

I like the shit you did with Rawkus, too, that shit was phat
Anyways, I hope you get this, man, hit me back
Just to chat

En aquest cas, la rima assonant dels versos s'ha traduït emprant el mateix tipus de rima:

També va molar molt la música que amb Rawkus vas fer
Si t'arriba la carta, paio, fes-m'ho saber
I així parlem

Pel que fa als referents culturals d'aquesta cançó, s'han conservat aquells que es consideraven necessaris, com ara els que permetien aconseguir una rima:

Remember when we met in Denver? `

Traduït de la següent manera:

Recordes quan ens vam conèixer a Denver?

En els casos en els quals no ha suposat augmentar excessivament la quantitat de síl·labes del vers, també s'han mantingut els referents culturals (és el cas de «Rawkus»). No obstant això, calia prestar atenció a referents culturals que poden passar desapercebuts, com és el cas del vers següent:

I'm in the car right now, I'm doing ninety on the freeway

Com que a la llengua d'arribada no tindria sentit parlar de milles per hora, s'ha optat per l'adaptació, a més de canviar la xifra perquè encaixara en el patró sil·làbic de la traducció:

Estic ara conduint, vaig a dos cents per l'autovia

La mateixa tècnica s'ha utilitzat quan es parla de «a fifth of vodka»:

Hey Slim, I drank a fifth of vodka, you dare me to drive?

En català:

Ei, Slim, m'he begut un litre de vodka, creus que puc conduir?

«A fifth of vodka» és una quantitat inferior a «un litre de vodka», però com que la intenció és que la traducció no supere excessivament el patró sil·làbic, s'ha optat per incrementar la quantitat a «un litre».

Per últim, cal comentar que el registre del text és clarament col·loquial amb l'abundància de contraccions (com ara «you still ain't calling» i «I'mma call her»). No ha sigut possible trobar unes marques en català que tinguen el mateix efecte de col·loquialitat que tenen aquestes, però sí que s'ha intentat emprar un llenguatge clar i simple i algunes unitats col·loquials, com ara l'ús del verb «molar» («també va molar molt la música que amb Rawkus vas fer»). Tampoc s'han pogut conservar totes les paraules malsonants de l'original, ja que en moltes ocasions la seua inclusió en català sonava poc natural o bé s'excedia excessivament el patró sil·làbic emprat.

Pel que fa al tractament afectiu que Stan emprà, la traducció del «dear» que encapçala les cartes per a Eminem ha sigut «estimat», la qual cosa implica un major component d'afecte que el «benvolgut» amb el qual s'adreça Eminem al seu admirador en la carta final. S'ha optat per una adaptació en la traducció de «he wants to be just like you man, he likes you more than I do», ja que s'ha introduït una ciutat coneguda en el context meta («i tot això quan va vindre a propòsit des d'Alcoi») perquè rimara amb el vers anterior («això no mola gens, paio; eres el seu puto heroi»).

b) Sing for the moment

I. Contextualització

Sing for the moment va ser una peça llançada l'any 2002 al seu segon disc, «The Eminem Show». El cantant va explicar que el nom del seu disc era com a conseqüència que la seua vida s'havia convertit en un espectacle: havia passat de ser una persona normal a estar contínuament en el punt de mira dels mitjans de comunicació i la societat. De fet, va confessar que enyorava la seua vida anterior. En *Sing for the moment* reflexiona sobre l'efecte de la fama i la frustració que li provoca.

Aquesta cançó va ser composta en una època difícil per al cantant, ja que després d'haver arribat al cim, els seus familiars i coneguts van començar a posar-li demandes judicials per a aprofitar-se de la seua fortuna. A més, va tenir diversos enfrontaments, que també van tenir conseqüències judicials (és el cas de l'enfrontament que va tenir amb Guerrera, qui apareix a la cançó). També fa menció a la impossibilitat d'educar a la seua filla, ja que no tenia temps per a ella. A més, un detall important de la cançó és la reflexió que fa sobre la importància de les lletres de les cançons: «I guess words are a motherfucker, they can be great, or they can degrade». Aquesta reflexió és fruit de les acusacions que va rebre de part dels mitjans de comunicació i polítics, que el van considerar culpable per suïcidis d'adolescents i altres matances a causa de l'agressivitat de les seues lletres.

II. Anàlisi

En aquesta cançó no es conta cap història com ocorre en la cançó anterior, sinó que és més abstracta i més general. No obstant això, *grosso modo* s'entén la descripció dels típics admiradors de l'artista («to see him walking around with his headphones blaring, alone in his own zone, cold and he don't care») alhora que es donen pinzellades

que reflecteixen experiències personals viscudes i sentiments propis, com ara al fragment «his fucking dad walking out because he just hates him so bad that he blocks him out, if he ever saw him again he'd probably knock him out»), el qual fa referència clarament a l'odi que sent per son pare. També recorda que «his house is a broken home», la qual cosa fa referència al descontrol que hi havia a sa casa, amb una mare amb problemes amb les drogues i una situació econòmica precària.

Per altra banda, es fan referències a la vestimenta típica dels cantants i admiradors d'aquest estil musical («he sags his pants, do-rags and a stocking cap»), ja que aquesta és l'única passió que el va fer seguir endavant en els moments més complicats. En aquesta cançó de reflexió també es pregunta com ha tingut lloc aquest canvi tan gran en la seua vida: «now how the fuck did this metamorphosis happen, from standing on corners and porches just rapping to having a fortune».

Més endavant es fa referència a altres esdeveniments que són conseqüències negatives de la seua fama, com és el cas del fragment «but then these critics crucify you, journalists try to burn you, fans turn on you, attorneys all want a turn at you, to get their hands on every dime you have», en el qual s'al·ludeix a les acusacions de misogínia i homofòbia que va rebre el cantant a causa de les lletres de les seues cançons, a més de les constants demandes que se li van posar en aquesta època. De fet, un dels moments més durs va ser quan va estar a punt d'entrar a la presó a causa d'un enfrontament, la qual cosa s'explica en aquesta cançó («so I'm signing CD's while police fingerprint me») i, a més, el cantant no dubta a fer mencions explícites dels seus enemics en les seues pròpies cançons («you're full of shit too, Guerrera, that was a fist that hit you»).

Altra de les referències a la seua pròpia vida és la que s'explicita en el fragment «til they sit and they cry at night wishing they'd die til they throw on a rap record and they sit, and they vibe», el qual fa referència a la seua nefasta situació econòmica i personal anterior a la fama, la qual va canviar radicalment quan va llançar el seu primer disc, «The Slim Shady».

III. Proposta de traducció

Canta pels moments

Estes idees són malsons per als pares blancs bons

Que el que més temen és un xiquet busca-raons

Com si el que diuen no tinguera importància
No es poden fer juraments a una casa tan rànica
Deambula amb auriculars i gens d'arrogància
Sol en el seu lloc, però això no li pot
És un xiquet problemàtic
I allò que el molesta li ix quan vol parlar
L'imbècil del seu pare se'n vol anar
L'odia tant que sempre l'intenta ignorar
Si el tornara a vore probablement el voldria matar
Està furiós i només fa que protestar
És queixa per tot, té un llavat de cervell pel rock i rap
Es lleva la bandana i el barret de llana
El seu padrastra li va pegar amb gana, per això es va tornar
La seua família es va trencar, i ara no hi ha control

**Canta amb mi, canta pels anys,
Canta per les rialles, canta per les llàgrimes, vinga
Canta amb mi, només hui, potser demà el Senyor se t'endurà**

L'entreteniment canvia, s'entrellaça amb els gàngsters
A la terra dels assassins, la ment d'un pecador és un santuari
Sagrat o profà, només tens un company
Només tinc esta arma, perquè ningú em desarma
Però pareix que poden narrar
Potser les paraules poden confrontar
Poden fer-te millorar
O et poden degradar
O pitjor: poden ensenyar a odiar
Estos xiquets estan pendants de tot el que volem declarar
Ens adoren, i les tendes això ho milloren
Com collons ha ocorregut esta metamorfosi?
Passar de rapejar al carrer o als porxos
A tenir diners per a regalar
Però després els crítics t'insulten

Els periodistes t'enfureixen
Els fans t'odien, els advocats et demanden
Per a aconseguir cada cèntim que tens
Volen que perdes el seny quan estàs furiós
La premsa vol que estiga fora de control
Que en cada disputa trauré la pistola, ja que l'he duta
Per això en la condemna posen l'accent
Només per a traure'm del carrer ben ràpidament
Però els xiquets m'escolten religiosament
I ara signe els CD mentre la policia l'empremta em pren
Són per a la filla del jutge, per a mi és l'afusellament
Si soc una amenaça tan gran, açò no té sentit, Pete
Tot és polític, si la meua música és literal, soc un criminal
Com collons puc educar una xiqueta?
No vaig poder, tu també estàs en un merder, Guerrera
Va ser un puny el que et va pegar

TORNADA

La música pot canviar-te l'humor i parlar-te
Bé, pot carregar-te una pistola i armar-la també
Si pot, quan a un paio vulgues atacar
Dis-li al jutge que és culpa meua i em demandaran
Mira, estos xiquets saben que portem pistoles
I en volen una perquè són millors que les cassoles
Sense saber que només ens protegim, no és un poder
Clar que això afecta les vendes, no som d'acer
La música és el reflex d'u mateix, només l'expliquem
Després ens arriben xecs al correu
És una merda, no?
Com podem vindre del no-res
A posseir tot el que sempre hem volgut tenir?
Cantem per a eixos xiquets que no tenen ni un drap
A excepció d'un somni i una revista de rap

Que reben pòsters, però no felicitacions
Idolatren els rapers i se saben totes les cançons
O per a qualsevol que haja passat per problemes
Desitgen morir i ploren en els seus poemes
Fins que llancen un disc de rap i els molen els fonemes
No som res per a tu però som la merda en els seus ulls
Per això cal aprofitar i acariciar
I aguantar este moment
Perquè estos minuts són daurats
I potser ho diran quan hagen acabat
Deixeu que les nostres ànimes perduren
En estes lletres que llauren les nostres cançons

IV. Tècniques i desenvolupament

En primer lloc, la primera característica que crida l'atenció en aquest text és l'abundància de rimes. De fet, ja des del principi trobem rimes a pràcticament tots els versos:

These ideas are nightmares to white parents
Whose worst fear is a child with dyed hair and who likes earrings
Like whatever they say has no bearing
It's so scary in a house that allows no swearing

Aquest tret s'ha intentat conservar al llarg de la traducció, sempre que ha sigut possible:

Estes idees són malsons per als pares blancs bons
Que el que més temen és un xiquet amb cabells tenyits i busca-raons
Com si el que diuen no tinguera importància
No es poden fer juraments a una casa tan rància

Igual que ocorria en la traducció de la cançó anterior, en moltes ocasions s'ha optat per conservar la rima en lloc del sentit exacte de l'original en els casos en què conservar ambdós trets no ha sigut possible. No obstant, s'ha intentat conservar el sentit general i la coherència en tot moment perquè la introducció d'una rima no suposara un tret artificial pel que fa al sentit.

Apareixen termes relacionats amb món de la música, i més concretament, relatius al rap («rap», «stocking cap», «rappers» i «rap magazine»), la presència dels quals s'ha mantingut en la traducció al català a excepció de l'últim terme («rap magazine»), en el qual s'ha preferit optar per una rima:

Que reben pòsters, però no felicitacions
Idolatreu els rapers i se saben totes les cançons

En aquesta cançó també hi ha combinacions de rima assonant i rima consonant, la qual cosa també s'ha mantingut en la traducció. Exemple de rima consonant traduïda pel mateix tipus de rima:

Strictly just to get me off of these streets quickly
But all they kids be listening to me religiously

En català:

Només per a traure'm del carrer ben ràpidament
Però els xiquets m'escolten religiosament

Una de les figures retòriques habituals en la cançó és el paral·lelisme, cosa que s'ha intentat conservar en el text d'arribada:

But then these critics crucify you
Journalists try to burn you
Fans turn on you
Attorneys all want a turn at you

Aquesta part s'ha traduït amb verbs en tercera persona del plural emprant l'estructura subjecte + verb:

Però després els crítics t'insulten
Els periodistes t'enfureixen

Un problema Els fans t'odien, els advocats et demanden la cerca de paraules equivalents i amb rima d'aquests versos:

That's why we seize the moment try to freeze it
And own it, squeeze it and hold it

Finalment, es va optar per traduir-los amb infinitius de la primera conjugació:

Per això cal aprofitar i acariciar
I aguantar este moment

Per a acabar, pel que fa al registre del text, es pot considerar informal, tot i que l'estil del cantant varia i és capaç de combinar paraules malsonants amb llatínismes i altres paraules cultes en una cançó en un registre baix, com ocorre en el següent fragment:

Of course the shit's affecting our sales, you ignoramus

En la traducció, s'ha optat per introduir una paraula que rime amb les anteriors i que conserve la coherència, malgrat l'allunyament de l'original:

Clar que això afecta les vendes, no som d'acer

c) *Mockingbird*

I. Contextualització

La cançó *Mockingbird* pertany al disc «Encore», de l'any 2004. Aquesta cançó va ser escrita en un moment en el qual Eminem va assumir la separació definitiva amb Kim, mare de la seua filla biològica, Hailie.

Mockingbird parteix de la cançó de bressol *Hush little baby*, que Marshall utilitza per a explicar-li a la seua filla la situació en la qual es troben ell i Kim, i per a intentar consolar-la. Es fa referència a moments com ara l'entrada a presó de Kim amb el delictes de conducció sota els efectes de l'alcohol. En aquesta cançó el cantant adopta un to de dolçor, amb el qual pretén animar a Hailie, tot i que també menciona una de les seues dues filles adoptives, Laney. També recorda el passat: com era la seua vida abans que arribara la fama, i enyora els temps en què les seues filles eren més menudes.

Tot i que el terme «mockingbird» està perfectament establert en la llengua meta gràcies a la traducció de l'obra *To kill a mockingbird* (en català, *Matar un rossinyol*), he optat per emprar la denominació genèrica «pardalet», ja que el text va dirigit a una xiqueta menuda i aquest terme resulta més afectiu i més senzill.

II. Anàlisi

En aquesta cançó, el cantant pren com a base la cançó de bressol *Hush little baby* per a consolar la seua filla Hailie, a la qual li dedica aquesta cançó. Tal i com diu el text, Hailie està trista perquè veu que no té una família normal: el seu pare mai està a casa («daddy's always on the move») i sa mare és drogodependent («momma developed a

habit»). A través de la cançó, son pare li explica com ha sigut la seua vida des que ella va nàixer: les seues dificultats econòmiques abans de ser famós («cause daddy felt like a bum, see daddy had a job, but his job was to keep the food on the table for you and mom»), els robatoris que sofrien a casa, amb una menció explícita al dia que quasi disparen al cap de la parella d'Eminem («shot up on the block and your mom was saving money for you in a jar») i els problemes entre Marshall i la seua parella («mom and dad was arguing a lot»).

Un dels trets més originals i cridaners de la cançó és l'adaptació que fa de la cançó de bressol:

Now hush little baby, don't you cry
Everything's gonna be alright
Stiffen that upper lip up little lady, I told ya
Daddy's here to hold ya through the night
I know mommy's not here right now and we don't know why
We fear how we feel inside
It may seem a little crazy, pretty baby
But I promise momma's gonna be alright

Al final de la cançó, retorna a la cançó de bressol adaptada a la seua història, mitjançant la referència al «pardalet» i l'«anell» de la cançó original:

And if you ask me too Daddy's gonna buy you a mockingbird
I'mma give you the world
I'mma buy a diamond ring for you
I'mma sing for you
I'll do anything for you to see you smile
And if that mockingbird don't sing and that ring don't shine
I'mma break that birdies neck
I'll go back to the jeweler who sold it to ya
And make him eat every carat don't fuck with dad

Hi ha un to paternal que es respira al llarg de la cançó amb l'ús de diminutius i formes afectuoses («mommy», «mom», «dad», «daddy», «papa», «birdie») i, a diferència del que és habitual en les seues cançons, en aquesta no apareixen insults ni paraules malsonants a excepció de l'últim vers: «and make him eat every carat don't fuck with dad». A més d'aquest to paternal i de tendresa que contrasta amb el seu estil habitual,

caracteritzat per l'agressivitat i l'abundància d'insults, també crida l'atenció escoltar-lo demanant disculpes («I'm just sorry you were there and had to witness it first hand»). S'aprecia, doncs, el gran contrast entre la manera de dirigir-se a la resta del món i la manera de dirigir-se a la seua filla, Hailie. També apareix, tot i que de manera secundària, una de les seues filles adoptives, Laney.

III. Proposta de traducció

Pardalet

Sí

Sé que potser les coses no sempre tenen sentit

Però, ei

Què et diu sempre el papi?

Posa't en peu, soldadeta

Vull que sigues forta

Per què plores, nineta?

Em tens a mi

Hailie, sé que enyores la mamà i també el papà

Però intente donar-te la vida que sempre se m'escapà

Veig que estàs trista, fins i tot quan somrius, fins i tot quan rius

Ho puc vore als teus ulls, per dins vols plorar

Perquè tens por, creus que jo no?

El papi està amb tu quan reses

No plores, seca't les llàgrimes

El papi està ací, prou de malsons

Ho superarem junts, ho podrem superar

Laney, l'oncle està boig

Sí, però t'estima i cal que ho sàpies

Som tot el que tenim en este món

Quan riu, quan és viu

Quan mou, quan cou

Dos xiquetes precioses

Semblen desconcertades, eixelebrades

Sé que esteu confoses

El papi sempre fora, la mami sempre a les notícies
Intente protegir-vos però pareix ser
Que quan més ho intente, més em desorienta
El papi va haver de vore tot allò que vos comente
El papi no vol que ho veieu però veieu tot el que fa
No ho vam planejar així, la vostra mare i jo
Però tot va anar malament entre els dos
No crec que tornem a estar junts mai més
Com solíem quan érem adolescents
Però després per descomptat tot sempre passa per un motiu
I que u no sempre riu
Però és així el destí i després deixa cicatriu
Però no vos preocupeu, aneu a dormir i descansau un poc
Potser un dia despertem i res no ha passat enlloc

I ara, nineta meua, no plores
Tot estarà bé en poques hores
Vinga, nineta, sigues forta i no plores
El papi no se n'anirà a deshores
Sé que la mami no està ací ara i no sabem per què
Temem allò que sentim
Pot semblar una bogeria, nineta meua
Però et promet que la mami estarà bé

Que divertit
Un any el papi no tenia ni per a comprar un pardal
La mami va embolicar els regals de Nadal
I els va posar baix de l'arbre i va dir que alguns eren de la meua part
Jo no podia comprar res, estava fart
Mai oblidaré eixos nadals en què vaig passar tota la nit plorant
Perquè el papi era un rodamon, però sempre treballant
Només podia permetre'm que vos seguireu alimentant
I en aquell temps anàvem canviant de casa
Ens robaven persones de qualsevol raça

O ens disparaven quan estalviàvem, quina barbaritat
Tot era perquè pogueres anar a la universitat
Quasi arribàvem als mil dòlars fins que ens van robar
I sé que això a la mami el cor li va trencar
I pareixia que tot es començava a enfonsar
La mamà i el papà discutíem molt i la mami se'n va anar
A un pis que només tenia una habitació
I el papà va tornar a l'altra part d'8 Mile a Novara
Després el papi va viatjar amb el seu CD i va conèixer Dr. Dre
Vos va dur a les dues i la mami per a vore'm
Però el papi devia treballar, vosaltres se'n va anar
Després el papi eixia a la tele i a la mami no li va agradar
Tu i Laney éreu massa joves per a entendre-ho
El papi era un Rolling Stone, la mami es va fer addicta
Tot va passar massa de pressa per a contar-ho a la jutgessa
Sent que hagueres de vore una cosa tan angoixosa
Perquè l'única cosa que vull és fer-te sentir orgullosa
Ara estic assegut en esta casa buida evocant
Mire les fotos de quan eres bebé, i no em fa sentir bé
Vore com d'altres sou les dues
Paregueu germanes ara
Supose que més o menys ho sou i el papi està ací
Laney també et parle a tu, el papi està ací
M'agrada com sona això
Té un anell, no és així?
Shh, voràs com la mami tornarà prompte

TORNADA

I si ho demanes, el papi et comprarà un pardalet
Et donaré el món senceret
Un anell de diamants et compraré
Per a tu cantaré
Faré tot el que siga per a vore't somriure

I si el pardalet no canta i l'anell no brilla
Li partiré el coll al pardalet
Tornaré al joier que te'l va vendre
I li faré menjar-se cada quirat

IV. Tècniques i desenvolupament

En la traducció d'aquest text un dels trets més importants que calia conservar és el to afectuós amb què l'artista es refereix a la seua família. Aquest to s'aprecia en l'ús de diminutius i paraules afectuoses («mom», «dad», «little baby»), cosa que s'ha intentat conservar en la traducció. Altre aspecte que cal tenir en compte és la senzillesa del llenguatge d'aquesta cançó: mentre que en altres cançons, Marshall no té problemes per a emprar llatínismes o paraules poc conegudes, en aquesta cançó s'esforça a emprar un lèxic simple i comprensible, a més de prescindir de les paraules malsonants, tan habituals en les seues cançons.

La rima d'aquesta cançó és menys visible, ja que el cantant se centra més en aconseguir una vertadera cançó de bressol personalitzada. No obstant, trobem alguns versos amb rima assonant com els següents:

Hailie I know you miss your mom and I know you miss your dad
Well I'm gone but I'm trying to give you the life that I never had

Aquesta rima s'ha conservat en la traducció de la següent manera:

Hailie, sé que enyores la mamà i sé també el papà
Però intente donar-te la vida que sempre se m'escapà

A més, s'observen jocs de paraules amb pronúncia similar i el mateix significat:

When it spins, when it swirls
When it whirls, when it twirls

Tot i que la traducció d'aquestes quatre paraules («spins», «swirls», «whirls», «twirls») és la mateixa («girar»), és difícil trobar quatre paraules sinònimes que tinguen el mateix sentit de l'original i el mateix efecte de musicalitat. Per aquest motiu, s'ha optat per mantenir l'estructura però introduint personificacions, ja que es parla del món:

Quan riu, quan és viu

Quan mou, quan cou

Així doncs, és difícil per a un adult imaginar que el món «riu» o «cou», però no ho és tant per a un xiquet menut, que és a qui va dirigit (la filla d'Eminem).

Pel que fa a les referències culturals, apareixen noms de pisos, llocs i personatges:

On the Chalmers in the flat one-bedroom apartment

And dad moved back to the other side of 8 Mile on Novara

And that's when daddy went to California with his CD and met Dr. Dre

Aquest fragment s'ha traduït al català de la següent manera :

A un pis que només tenia una habitació

I el papà va tornar a l'altra part d'Eight Mile a Novara

Després el papi va viatjar amb el seu CD i va conèixer Dr. Dre

En el primer cas, la referència «Chalmers» s'ha omès per tal que la traducció encaixara en el patró sil·làbic, però en el cas d'Eight Mile, referent a la famosa carretera de Detroit que va marcar la vida del cantant, l'opció més convenient era conservar aquesta denominació. «California» ha hagut d'eliminar-se per qüestions de quantitat sil·làbica, però «Dr. Dre», nom artístic d'un dels referents d'Eminem, havia de romandre a la traducció, a causa de la seua importància en la vida del cantant.

4. Conclusions

a) Reflexions sobre els resultats

Un dels principals problemes a què he hagut d'enfrontar-me al llarg del procés traductològic ha sigut la diferència entre la longitud sintàctica de l'anglès al català, i com que he optat per ajustar-me als patrons sil·làbics dels textos originals ha sigut necessari condensar la informació i prescindir de connectors i altres paraules amb poca càrrega lèxica (interjeccions, connectors i alguns adverbis). Aquest fet ha dificultat la transmissió de l'efecte dels textos originals a les seues respectives traduccions.

Per altra banda, també he hagut d'eliminar moltes paraules malsonants, ja que l'autor les utilitza constantment i en molts casos, la traducció de l'oració en qüestió amb una paraula malsonant crearia estranyesa al receptor. S'ha fet, doncs, una «neteja» involuntària del text, que únicament ha estat motivada per la necessitat d'ajustar-se als

patrons sil·làbics i a l'intent de crear un llenguatge que resulte natural al receptor de la llengua meta, al mateix temps que es mantenen el sentit i la musicalitat.

Una altra qüestió problemàtica han sigut els referents culturals: alguns s'han eliminat completament per qüestions d'ajust al patró sil·làbic, mentre que altres s'han traslladat sense oferir cap tipus d'explicació, doncs no hi ha espai per a oferir-ne una ni tampoc seria aquest el format adequat per a oferir-ne. Se sobreentén que aquestes traduccions van dirigides a un públic coneixedor del món del rap o admirador del cantant objecte d'estudi, per la qual cosa el públic ja deu tenir uns coneixements previs abans de llegir aquestes traduccions.

El tema del registre també ha sigut motiu de controvèrsia. Malgrat la meua intenció de reflectir les marques que indiquen un registre molt baix (les contraccions, les conjugacions equivocades de la tercera persona del singular i l'omissió del verb, entre d'altres), no he trobat cap solució adequada a aquest text que reflectira eixe registre tan baix i que, al mateix temps, es respectara l'ajust sil·làbic. Potser unes de les poques marques que denoten aquest registre en la traducció són les lèxiques («paio» per «man», «puto» per «fucking»).

Quant a les tècniques de traducció que més he utilitzat i que han resultat les més útils a l'hora d'enfrontar-se a un text d'aquesta dificultat, es poden destacar les modulacions, transposicions i les omissions. No obstant això, cal tenir en compte que les tècniques de traducció més útils poden variar segons el tipus de traducció que es vulga dur a terme.

Per últim, voldria comentar que el principal enemic del traductor literari és el temps. Els encàrrecs de traducció literària exigeixen una gran dedicació i dosis elevades de temps, especialment si són de les mateixes característiques que els textos analitzats i traduïts. No obstant, els terminis de traducció als quals han d'enfrontar-se els traductors literaris són realment ajustats, la qual cosa dificulta dur a terme una traducció creativa de qualitat.

b) Relació del treball amb els coneixements adquirits en la carrera

En aquest projecte es reflecteixen les habilitats que he adquirit al llarg de la formació en traducció: per una banda, la tendència a la naturalitat; per l'altra, les tècniques

de traducció més adients per als textos literaris i la manera d'enfrontar-se als recursos estilístics. En primer lloc, la tendència a la naturalitat ha estat treballada en totes les assignatures de traducció, ja que des del primer curs se'ns va ensenyar a allunyar-nos de les estructures del text original i a comunicar la informació de la manera més natural possible en la llengua d'arribada. En segon lloc, les diverses maneres d'enfrontar-se a un text literari, particularment de caire poètic, van ser particularment objecte d'estudi en l'assignatura anual de Traducció Literària Anglès-Català, en la qual també es va fomentar l'escriptura creativa (creació de jocs de paraules, cerca de metàfores, identificació i recreació de registres, entre d'altres).

c) Interessos futurs

Un dels motius pels quals vaig escollir aquest tema va ser l'interés en la traducció creativa, com he mencionat anteriorment. A més, traduir aquestes cançons conservant la musicalitat, el to i el registre que presenten en les seues versions originals suposava un gran repte que volia, com a mínim, intentar de dur a terme. M'agradaria, doncs, seguir traduint cançons amb rimes, jocs de paraules, referents culturals i altres efectes retòrics, tot i que sempre amb un termini de temps considerable, per poder explotar la creativitat i aconseguir reflectir, sempre que siga possible, l'efecte del text original.

5. Bibliografia

- Acadèmia Valenciana de la Llengua (4 de maig de 2019). *Diccionari Normatiu Valencià*. Recuperat de <http://www.avl.gva.es/lexicval/#>.
- Bassnet, S. (1994). *Translation studies*. Routledge London and New York.
- Collins English-Spanish Dictionary (4 de maig de 2019). Recuperat de <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english-spanish>.
- Enciclopèdia catalana (4 de maig de 2019). Recuperat de <https://www.enciclopedia.cat/>.
- Gil Bardají, A. (2008). *Procedimientos, técnicas, estrategias: operadores del proceso traductor*. Tesina. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Hasted, N. (2003). *La oscura vida de Eminem*. Madrid: Ma Non Troppo.
- Matiu, O. (2008). Translating poetry. Contemporary theories and hypotheses. *Professional communication and translation studies*, 127-134. Recuperat de

https://sc.upt.ro/images/cwattachments/113_86e8b51399d8007606d14ea_a41d8cad4.pdf.

- Metro Lyrics (4 de maig de 2019). *Mockingbird*. Recuperat de <http://www.metrolyrics.com/mockingbird-lyrics-eminem.html>.
- Metro Lyrics (4 de maig de 2019). *Sing for the moment*. Recuperat de <http://www.metrolyrics.com/sing-for-the-moment-lyrics-eminem.html>.
- Metro Lyrics (4 de maig de 2019). *Stan*. Recuperat de <http://www.metrolyrics.com/stan-lyrics-eminem.html>.
- Rimador (4 de maig de 2019). Recuperat de <https://www.rimador.net/>.
- Baby Center (4 de maig de 2019). *Hush, little baby*. Recuperat de https://www.babycenter.com/0_lullaby-lyrics-hush-little-baby_6730.bc.

6. Annexos

6.1. Text original *Stan*

**My tea's gone cold I'm wondering why I got out of bed at all
The morning rain clouds up my window and I can't see at all
And even if I could it'd all be gray, but your picture on my wall
It reminds me, that it's not so bad, it's not so bad**

Dear Slim, I wrote you but you still ain't calling
I left my cell, my pager, and my home phone at the bottom
I sent two letters back in autumn, you must not have got them
There probably was a problem at the post office or something
Sometimes I scribble addresses too sloppy when I jot them
But anyways, fuck it, what's been up? Man, how's your daughter?
My girlfriend's pregnant, too, I'm about to be a father
If I have a daughter, guess what I'mma call her?
I'mma name her Bonnie
I read about your Uncle Ronnie, too, I'm sorry
I had a friend kill himself over some bitch who didn't want him
I know you probably hear this every day, but I'm your biggest fan
I even got the underground shit that you did with Skam

I got a room full of your posters and your pictures, man
I like the shit you did with Rawkus, too, that shit was phat
Anyways, I hope you get this, man, hit me back
Just to chat
Truly yours, your biggest fan
This is Stan

**My tea's gone cold I'm wondering why I got out of bed at all
The morning rain clouds up my window and I can't see at all
And even if I could it'd all be gray, but your picture on my wall
It reminds me, that it's not so bad, it's not so bad**

Dear Slim, you still ain't called or wrote, I hope you have a chance
I ain't mad, I just think it's fucked up you don't answer fans
If you didn't wanna talk to me outside your concert
You didn't have to, but you coulda signed an autograph for Matthew
That's my little brother man, he's only six years old
We waited in the blistering cold for you
For four hours and you just said "no"
That's pretty shitty man, you're like his fucking idol
He wants to be just like you man, he likes you more than I do
I ain't that mad though, I just don't like being lied to
Remember when we met in Denver? You said if I'd write you
You would write back; see I'm just like you in a way
I never knew my father neither
He used to always cheat on my mom and beat her
I can relate to what you're saying in your songs
So when I have a shitty day, I drift away and put them on
Cause I don't really got shit else so that shit helps when I'm depressed
I even got a tattoo of your name across the chest
Sometimes I even cut myself to see how much it bleeds
It's like adrenaline, the pain is such a sudden rush for me
See everything you say is real, and I respect you cause you tell it
My girlfriend's jealous cause I talk about you 24/7

But she don't know you like I know you Slim, no one does
She don't know what it was like for people like us growing up
You gotta call me man, I'll be the biggest fan you'll ever lose

Sincerely yours, Stan

PS. We should be together, too

**My tea's gone cold I'm wondering why I got out of bed at all
The morning rain clouds up my window and I can't see at all
And even if I could it'd all be gray, but your picture on my wall
It reminds me, that it's not so bad, it's not so bad**

Dear Mister I'm-Too-Good-To-Call-Or-Write-My-Fans

This'll be the last package I ever send your ass

It's been six months and still no word. I don't deserve it?

I know you got my last two letters

I wrote the addresses on them perfect

So this is my cassette I'm sending you, I hope you hear it

I'm in the car right now, I'm doing ninety on the freeway

Hey Slim, I drank a fifth of vodka, you dare me to drive?

You know the song by Phil Collins "In the Air of the Night"

About that guy who coulda saved that other guy from drowning

But didn't, then Phil saw it all, then at a show he found him?

That's kinda how this is, you coulda rescued me from drowning

Now it's too late. I'm on a thousand downers now, I'm drowsy

And all I wanted was a lousy letter or a call

I hope you know I ripped all of your pictures off the wall

I loved you, Slim, we coulda been together, think about it

You ruined it now, I hope you can't sleep and you dream about it

And when you dream I hope you can't sleep and you scream about it

I hope your conscience eats at you and you can't breathe without me

See, Slim, shut up bitch! I'm trying to talk!

Hey, Slim, that's my girlfriend screaming in the trunk

But I didn't slit her throat, I just tied her up

See, I ain't like you

Cause if she suffocates she'll suffer more and then she'll die, too

Well, gotta go, I'm almost at the bridge now

Oh shit, I forgot, how am I supposed to send this shit out?

**My tea's gone cold I'm wondering why I got out of bed at all
The morning rain clouds up my window and I can't see at all
And even if I could it'd all be gray, but your picture on my wall
It reminds me, that it's not so bad, it's not so bad**

Dear Stan, I meant to write you sooner but I've just been busy

You said your girlfriend's pregnant now, how far along is she?

Look, I'm really flattered you would call your daughter that

And here's an autograph for your brother

I wrote it on the Starter cap

I'm sorry I didn't see you at the show, I must have missed you

Don't think I did that shit intentionally just to diss you

But what's this shit you said about you like to cut your wrists, too?

I say that shit's just clowning, dawg

Come on! How fucked up is you?

You got some issues, Stan, I think you need some counseling

To help your ass from bouncing off the walls when you get down some

And what's this shit about us meant to be together?

That type of shit will make me not want us to meet each other

I really think you and your girlfriend need each other

Or maybe you just need to treat her better

I hope you get to read this letter

I just hope it reaches you in time

Before you hurt yourself, I think that you'll be doing just fine

If you relax a little; I'm glad I inspire you but, Stan

Why are you so mad? Try to understand, that I do want you as a fan

I just don't want you to do some crazy shit

I seen this one shit on the news a couple weeks ago that made me sick

Some dude was drunk and drove his car over a bridge

And had his girlfriend in the trunk, and she was pregnant with his kid

And in the car they found a tape, but they didn't say who it was to
Come to think about it, his name was... it was you
Damn!

Metro Lyrics (4 de maig de 2019). *Stan*. Recuperat de <http://www.metrolyrics.com/stan-lyrics-eminem.html>

6.2. Text original *Sing for the moment*

These ideas are nightmares to white parents
Whose worst fear is a child with dyed hair and who likes earrings
Like whatever they say has no bearing
It's so scary in a house that allows no swearing
To see him walking around with his headphones blaring
Alone in his own zone, cold and he don't care
He's a problem child
And what bothers him all comes out, when he talks about
His fucking dad walking out
Cause he just hates him so bad that he blocks him out
If he ever saw him again he'd probably knock him out
His thoughts are whacked, he's mad so he's talking back
Talking back, brainwashed from rock and rap
He sags his pants, do-rags and a stocking cap
His step-father hit him, so he socked him back, and broke his nose
His house is a broken home, there's no control, he just let's his emotions go

**Sing with me, sing for the years
sing for the laughter, sing for the tears
Sing it with me, just for today
Maybe tomorrow the good Lord will take you away**

Entertainment is changing, intertwining with gangsta's
In the land of the killers, a sinner's mind is a sanctum
Holy or unholy, only have one homie
Only this gun, lonely cause don't anyone know me

Yet everybody just feels like they can relate, I guess words are a motherfucker

They can be great

Or they can degrade

Or even worse they can teach hate

It's like these kids hang on every single statement we make

Like they worship us, plus all the stores ship us platinum

Now how the fuck did this metamorphosis happen

From standing on corners and porches just rapping

To having a fortune, no more kissing ass

But then these critics crucify you, journalists try to burn you

Fans turn on you, attorneys all want a turn at you

To get their hands on every dime you have

They want you to lose your mind every time you mad

So they can try to make you out to look like a loose cannon

Any dispute won't hesitate to produce handguns

That's why these prosecutors wanna convict me

Strictly just to get me off these streets quickly

But all they kids be listening to me religiously

So I'm signing CD's while police fingerprint me

They're for the judge's daughter but his grudge is against me

If I'm such a fuckin' menace, this shit doesn't make sense Pete

It's all political, if my music is literal, and I'm a criminal

How the fuck can I raise a little girl

I couldn't, I wouldn't be fit to, you're full of shit, too, Guerrera

That was a fist that hit you

Sing with me, sing for the years

sing for the laughter, sing for the tears

Sing it with me, just for today

Maybe tomorrow the good Lord will take you away

They say music can alter moods and talk to you

Well can it load a gun up for you, and cock it, too

Well if it can, then the next time you assault a dude
Just tell the judge it was my fault and I'll get sued
See what these kids do is hear about us toting pistols
And they want to get one cause they think the shit's cool
Not knowing we really just protecting ourselves, we entertainers
Of course the shit's affecting our sales, you ignoramus
But music is reflection of self, we just explain it, and then we get our
Cheques in the mail
It's fucked up ain't it

How we can come from practically nothing
To being able to have any fucking thing that we wanted
That's why we sing for these kids, who don't have a thing
Except for a dream, and a fucking rap magazine
Who post pin-up pictures on their walls all day long
Idolize they favorite rappers and know all their songs
Or for anyone who's ever been through shit in their lives
Til they sit and they cry at night wishing they'd die
Til they throw on a rap record and they sit, and they vibe
We're nothing to you but we're the fucking shit in their eyes
That's why we seize the moment try to freeze it
And own it, squeeze it and hold it
Cause we consider these minutes golden
And maybe they'll admit it when we're gone
Just let our spirits live on, through our lyrics
That you hear in our songs and we can

**Sing with me, sing for the years
sing for the laughter, sing for the tears
Sing it with me, just for today
Maybe tomorrow the good Lord will take you away**

6.3. Text original *Mockingbird*

Yeah

I know sometimes things may not
always make sense to you right now

But hey

What daddy always tell you?

Straighten up little soldier

Stiffen up that upper lip

What you crying about?

You got me

Hailie I know you miss your mom and I know you miss your dad
Well I'm gone but I'm trying to give you the life that I never had
I can see you're sad, even when you smile, even when you laugh

I can see it in your eyes, deep inside you want to cry

Cause you're scared, I ain't there?

Daddy's with you in your prayers

No more crying, wipe them tears

Daddy's here, no more nightmares

We gonna pull together through it, we gonna do it

Laney uncle's crazy, ain't he?

Yeah but he loves you girl and you better know it

We're all we got in this world

When it spins, when it swirls

When it whirls, when it twirls

Two little beautiful girls

Looking puzzled, in a daze

I know it's confusing you

Daddy's always on the move, mama's always on the news

I try to keep you sheltered from it but somehow it seems

The harder that I try to do that, the more it backfires on me

All the things growing up his daddy that he had to see

Daddy don't want you to see but you see just as much as he did

We did not plan it to be this way, your mother and me
But things have gotten so bad between us
I don't see us ever being together ever again
Like we used to be when we were teenagers
But then of course everything always happens for a reason
I guess it was never meant to be
But it's just something we have no control over and that's what destiny is
But no more worries, rest your head and go to sleep
Maybe one day we'll wake up and this will all just be a dream

**Now hush little baby, don't you cry
Everything's gonna be alright
Stiffen that upper lip up little lady, I told ya
Daddy's here to hold ya through the night
I know mommy's not here right now and we don't know why
We fear how we feel inside
It may seem a little crazy, pretty baby
But I promise momma's gonna be alright**

It's funny
I remember back one year when daddy had no money
Mommy wrapped the Christmas presents up
And stuck them under the tree and said some of them were from me
Cause daddy couldn't buy them
I'll never forget that Christmas I sat up the whole night crying
Cause daddy felt like a bum, see daddy had a job
But his job was to keep the food on the table for you and mom
And at the time every house that we lived in
Either kept getting broken into and robbed
Or shot up on the block and your mom
Was saving money for you in a jar
Tryna start a piggy bank for you so you could go to college
Almost had a thousand dollars till someone broke in and stole it
And I know it hurt so bad it broke your momma's heart

And it seemed like everything was just starting to fall apart
Mom and dad was arguing a lot so momma moved back
On the Chalmers in the flat one bedroom apartment
And dad moved back to the other side of 8 Mile on Novara
And that's when daddy went to California with his CD and met Dr. Dre
And flew you and momma out to see me
But daddy had to work, you and momma had to leave me
Then you started seeing daddy on the T.V. and momma didn't like it
And you and Laney were too young to understand it
Papa was a Rolling stone, momma developed a habit
And it all happened too fast for either one of us to grab it
I'm just sorry you were there and had to witness it first hand
Cause all I ever wanted to do was just make you proud
Now I'm sitting in this empty house, just reminiscing
Looking at your baby pictures, it just trips me out
To see how much you both have grown, it's almost like you're sisters now
Wow, guess you pretty much are and daddy's still here
Laney I'm talking to you too, daddy's still here
I like the sound of that, yeah
It's got a ring to it don't it?
Shh, momma's only gone for the moment

**Now hush little baby, don't you cry
Everything's gonna be alright
Stiffen that upper lip up little lady, I told ya
Daddy's here to hold ya through the night
I know mommy's not here right now and we don't know why
We fear how we feel inside
It may seem a little crazy, pretty baby
But I promise momma's gonna be alright**

And if you ask me too Daddy's gonna buy you a mockingbird
I'mma give you the world
I'mma buy a diamond ring for you

I'mma sing for you
I'll do anything for you to see you smile
And if that mockingbird don't sing and that ring don't shine
I'mma break that birdies neck
I'll go back to the jeweler who sold it to ya
And make him eat every carat don't fuck with dad

Metro Lyrics (4 de maig de 2019). *Mockingbird*. Recuperat de <http://www.metrolyrics.com/mockingbird-lyrics-eminem.html>

6.4. Text original *Hush, little baby*

Hush, little baby, don't say a word
Papa's gonna buy you a mockingbird
And if that mockingbird won't sing
Papa's gonna buy you a diamond ring
And if that diamond ring turns brass
Papa's gonna buy you a looking glass
And if that looking glass gets broke
Papa's gonna buy you a billy goat
And if that billy goat won't pull
Papa's gonna buy you a cart and bull
And if that cart and bull turn over
Papa's gonna buy you a dog named Rover
And if that dog named Rover won't bark
Papa's gonna buy you a horse and cart
And if that horse and cart fall down
You'll still be the sweetest little baby in town

Baby Center (4 de maig de 2019). *Hush, little baby*. Recuperat de https://www.babycenter.com/0_lullaby-lyrics-hush-little-baby_6730.bc